

องค์กรด้านคนพิการหมายถึง องค์กรของคนพิการและองค์กรเพื่อคนพิการโดยมีนิยามแตกต่างกัน **องค์กรของคนพิการ** หมายถึง องค์กรที่มีคนพิการเป็นสมาชิก เป็นคณะกรรมการบริหารระดับสูงขององค์กร และคนพิการเป็นผู้ตัดสินใจหลักขององค์กร **องค์กรเพื่อคนพิการ** หมายถึง องค์กรที่มีวัตถุประสงค์ให้บริการเฉพาะคนพิการเท่านั้น (คู่มือมาตรฐานองค์กรด้านความพิการ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ : 2551) ซึ่งส่วนมากจะไม่มีคนพิการเป็นสมาชิกอย่างเป็นทางการ ส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้บริการ ผู้บริหารองค์กรอาจเป็นคนพิการหรือคนปกติ บริหารงานร่วมกัน

ขณะนี้คาดว่าเมืองค์กรด้านคนพิการกระจายทั่วประเทศในรูปมูลนิธิ สมาคม ชมรม กลุ่มของคนพิการตามแต่ละประเภทความพิการ หรือรวมประเภทความพิการประมาณ 450 กว่าองค์กรที่ทำงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และเป็นไปอย่างต่อเนื่องหลากหลายมิติ

พ.ศ. 2552 สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (พก.) ได้กำหนดให้มีการจัดทำมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ วัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรด้านคนพิการ พัฒนาความเข้มแข็งของตนเอง โดยกำหนดเป็นโครงสร้างการดำเนินงานต่อเนื่องกันที่ชัดเจน เสริมสร้างความสามารถการบริหารจัดการทั้งเรื่องงาน บุคลากร และการระดมทุน เพื่อพัฒนาศักยภาพคนพิการ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นสมาชิกขององค์กรและผู้มาใช้บริการอย่างเต็มประสิทธิภาพ ตลอดจนคุ้มครองสิทธิคนพิการได้อย่างครอบคลุมทั่วถึง ดังนั้นสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (พก.) จึงรณรงค์ส่งเสริมให้องค์กรด้านคนพิการเข้าร่วมรับการตรวจประเมินตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา ตามยุทธศาสตร์แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2550 - 2554 ที่กำหนดให้ส่งเสริมสนับสนุน ความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ และเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ในยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่าย และให้ พก. ดำเนินการตามมาตรา 6 (10) กำหนดให้มีการรับรอง หรือเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการ และตามมาตรา 13 (4) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการ ตลอดจนสนับสนุนและประสานงานให้หน่วยงานของรัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่คนพิการ ปัจจุบันมีองค์กรที่ผ่านมาตรฐานแล้วจำนวน 70 องค์กร ซึ่งสามารถแบ่งตามประเภทได้ ดังนี้

องค์กรคนพิการด้านการเห็น 30 องค์กร

องค์กรคนพิการด้านการได้ยินและการสื่อความหมาย 7 องค์กร

องค์กรคนพิการด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว 15 องค์กร

องค์กรคนพิการด้านจิตใจ พฤติกรรมและออทิสติก 13 องค์กร

องค์กรคนพิการด้านสติปัญญา 3 องค์กร

และองค์กรเพื่อคนพิการ 2 องค์กร

นโยบายสำคัญประการหนึ่งของ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) คือ ต้องการให้องค์กรด้านคนพิการที่ผ่านมาตรฐานมีความพร้อมและความเข้มแข็ง สามารถดำเนินงานตามกรอบมาตรฐาน พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและกรอบการทำงาน 5 ประการ ได้แก่

1) การฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการแต่ละประเภทตามหลักสูตรกลางของสมาคมตามประเภทความพิการ

2) สนับสนุนให้เกิดการจัดตั้งหน่วยบริการผู้ช่วยคนพิการ

3) สนับสนุนการปรับสภาพบ้านคนพิการ

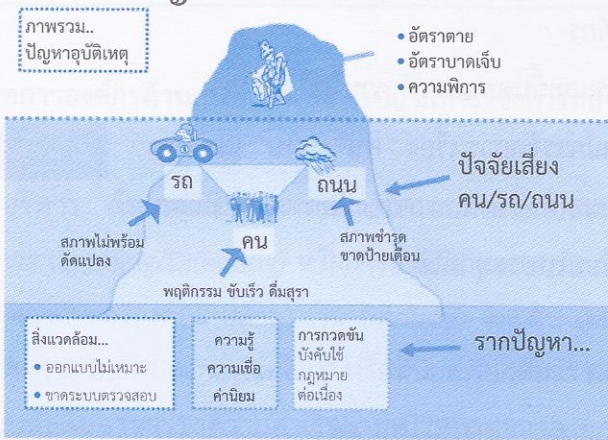
4) การส่งเสริมอาชีพและการจ้างงานคนพิการ

5) การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิคนพิการ

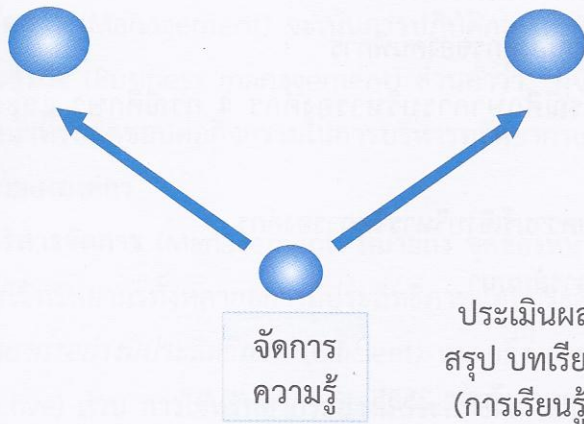
ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาองค์กรด้านคนพิการโดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการ ซึ่งทุกองค์กรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ควรถอดบทเรียนจากประสบการณ์ทำงาน ในด้านการบริหารจัดการ องค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความยั่งยืน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับองค์กรด้านคนพิการอื่นๆ ที่สนใจการพัฒนาองค์กร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์กรด้านคนพิการในระยะยาว

สำหรับการถอดบทเรียน (Lesson Learned) ครั้งนี้ ได้ดำเนินการภายใต้แนวคิดการขับเคลื่อนงานทางสังคมต้องมาจากปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ 1) การตัดสินใจทางการเมือง 2) การมีส่วนร่วมจากประชาชน และ 3) องค์กรความรู้ของสังคม ที่รู้เข้าใจปัญหาตนเองและสังคม หรือเรียกโดยทั่วไปว่า ทฤษฎีสามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา (ศ.นพ. ประเวศ วะสี) ซึ่งในที่นี้จะให้ความสำคัญกับประเด็นความรู้ที่มาจากประสบการณ์การทำงานขององค์กรด้านคนพิการเป็นหลัก (แผนภาพที่ 1.1)

ปัญหา...เชิงโครงสร้าง

การเมือง

แผนภาพที่ 1.1
ทฤษฎีสามเหลี่ยมเข็มนาฬิกา

วัตถุประสงค์การถอดบทเรียน

1. เพื่อสรุปบทเรียนประสบการณ์และจัดการความรู้ “การบริหารจัดการองค์กรด้านคนพิการ”
2. เพื่อจัดทำเป็นชุดความรู้ “การบริหารองค์กรด้านคนพิการ” และนำสู่การเผยแพร่
3. เพื่อพัฒนาศักยภาพ ผู้นำคนพิการในองค์กรด้านคนพิการที่ผ่านมาตรฐาน

เนื้อหาการถอดบทเรียน

- ปรัชญา อุดมการณ์ แนวคิดขององค์กร
- โครงสร้างขององค์กร
- วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์

- โครงสร้างการบริหารองค์กร
- นโยบายองค์กร
- กระบวนการและขั้นตอนการทำงาน
- ประสบการณ์การจัดการ เรื่อง “คน” “เงิน” และงาน
- การประเมินผล ตัวชี้วัด และเครื่องมือการประเมินผล
- การนำบทเรียนไปประยุกต์ใช้

กระบวนการสรุปบทเรียน

1. องค์กรที่เป็นผู้เข้าร่วมประชุมเขียนประสบการณ์การบริหารจัดการเขียนเป็นเอกสาร และนำเสนอแลกเปลี่ยนในที่ประชุมเวทีการถอดบทเรียน
2. การศึกษาดูงานองค์กรของคนพิการ
3. นำเสนอ กรณีศึกษาการบริหารองค์กร 4 กรณีศึกษา และอภิปราย แลกเปลี่ยนในประเด็นการบริหาร
4. การอภิปรายความรู้เชิงบริหารจัดการองค์กร
5. การสรุปผลการสัมมนา

ระยะเวลา 2 วัน วันที่ 17-18 กุมภาพันธ์ 2555

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. แนวทางการบริหารจัดการองค์กรด้านคนพิการ
2. การนำความรู้การบริหารจัดการองค์กรเพื่อไปสู่การประยุกต์ใช้ในองค์กร

